

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 70. — CENA 10 DIN
KRANJ, 7. SEPTEMBRA 1950

Šahovski turnir kandidatov za svetovnega prvaka

Osmorica je nared

Danes ob 18. uri je bila tu slovesna otvoritev turnirja kandidatov za šahovskega svetovnega prvaka. Osmorica, ki si je priborila pravico potegovati se za najvišji naslov (zmagovalec v Bledi bo igral dvoboj s sedanjim svetovnim prvakom Botvinnikom): Smislova, Keres, Talja, Petrosjana (vsi SSSR), našega Gilgoriča, Fischerja (ZDA), Olafssona (Island), Benkšja (brez državljanstva) in številne goste je uvodoma pozdravil predsednik Oblo Bled Jože Kapuš, nato predsednik SZJ Brane Jevremovič, turnir pa je odprl podpredsednik SZJ in delegat FIDE Ljuban Jakše. Za tem ko so udeleženci izrebrali svoje številke, ki jih bo sodnik vpisal v šahovsko razpredelnico, je bil za vse sprejem pri predsedniku občine.

Na sliki: sovjetski velemejstri (od leve proti desni: Smislov, Petrosjan in Talj) ob prihodu na Bled, v soboto dopoldne, se pri srčno rokujejo s tekmeči, ki so že prej prišli (v športni majici je Olafsson). AH bodo tako nasmejani tudi v ponedeljek, ko bo ob 18. uri sodnik turnirja sprožil peresa ur? Vsi gotovo ne; tisti, ki bodo zabeležili prvi popoln uspeh, pa prav gotovo.

Novinarji, ki so se zbrali na Bledu od vsepoved, bi radi zvedeli od velemejstrov, kakšne so njihove prognoze o končnem izidu dvomesečnih borb za šahovni čam. Toda pravega odgovora nihče ne da. Kaže pa, da se vsi držijo Taljevih besed, ko je rekel: »Če sem skromen, ne bom iskren, če pa hočem biti iskren, ne bom skromen.«

Morda nam še največ pove Benkšjeva izjava ob prihodu na Bled, ko je vprašal, če je tudi za zadnjega na turnirju predvidena nagrada? Kar odleglo mu je, ko so mu povedali, da bo tudi zadnji nagraden s 70 tisočaki.

In naša prognoza? Čeprav je osem kandidatov, ki se bodo vsi hoteli potegovati za najvišji naslov, bo prvi samo eden, le-ta pa bo prav gotovo eden izmed sovjetskih velemejstrov ali pa naš velemejster Gilgorič.

PRESEDNIK TITO V ZAGREBU

V petek dopoldne je prispel v Zagreb predsednik republike Josip Broz-Tito. Popoldne si je s soprogo Jovanko ogledal Most svobode v Trnju, ki so ga v četrtek slavnostno odprli. Zvečer pa je predsednik Tito s soprogo Jovanko v spremstvu dr. Vladimira Bakarića, Ivana Krajačića in Vječeslava Holjevca obiskal vjeverko dograjeni zagrebški nebotičnik.

LETOS NAD 830.000 HEKTAROV ITALIJANSKIH PŠENIC

Na podlagi akcijskih programov združenih organizacij bodo kmetijske organizacije in zasebni kmetovalci zasejali letos z italijanskimi vrstami pšenice nad 830.000 hektarov njivskih površin.

ZE PRIHODNJE LETO BOMO IZDELALI DOMA DOVOLJ CEPIVA PROTI OTROŠKI PARALIZI

Do konca letošnjega leta bodo v virusološkem inštitutu Higienškega zavoda Srbije izdelali kakih 300 litrov cepiva proti otroški paralizni. Z njim bodo cepili 100.000 otrok. Za prihodnje leto pa predvidevajo, da bo proizvodnja domačega cepiva proti tej boleznj zadovoljila potrebe vse dežele.

Ob Dnevu mornarice Branitelj našega morja in obale

Te dni praznujemo 17-letnico zgodovinskega dogodka, ko je tovarniš Tito izdal ukaz, da se osnuje partizanska vojna mornarica.

Način, kako so se formirali naši prvi partizanski pomorski odredi, je bil povsem podoben formiranju kopnih partizanskih odredov — začeli so z golimi rokami, brez ladij, brez orožja in pomorskih kadrov. Toda borci so pokazali izredne primere hrabrosti in iznajdljivosti.

Prva partizanska obožena akcija na našem morju je bila 23. januarja 1942. leta v podbiokovskem pristanišču Gradac, ko je bila italijanska motorna jadrnica »Merkur« prisiljena izobesiti belo zastavo.

V teku leta 1942 so iz osvobojene Podgore in ostalih pristanišč biokovskega Primorja partizanski pomorski odredi neprestano napadali sovražna brodogoj. Likvidirane motornih ladij »Darka«, »Mire«, »Duka« in drugih manjših ladij sredi morja, podnevi in ponoči, napadi golorokih prebivalcev lža na posadko italijanske ladije, potopitev parnika »Ika« in drugo — vse to je prisililo okupatorja, da je plul v konvojih, pod zaščito torpedovk in hidrovionov, da je oboževal potniške ladije in poslal nove pomorske in kopne sile v Dalmacijo.

Vse to pa ni ustrahovalo hrabrih mornarjev, da niso že naprej drzno napadali z malimi lesenimi ladjami mornarico, ki se je vrtila v svetovno pomorsko silo. — Samo v zadnjih dneh leta 1942 je partizanski »Pionir« ujel pred Podgoro pet motornih ladij. Tudi vse pogostejša bombardiranja iz zraka in z morja niso mogla zadržati formiranja in razvoja partizanske mornarice. Do kapitulacije Italije je bilo napadenih okoli 80, ujetih pa 32 ladij.

Uspehi so v teku okupacije zahvalni tudi žrtve. Od 16 oboževalnih ladij, kolikor jih je imela mornarica NOVJ, jih je bilo 10 potopljenih, a od 57 patrolnih čolnov jih je bilo 20 uničenih. Po vojni je bilo treba vse te plovnice enote zamenjati z modernimi ladjami. Kadri so morali dobiti ustrezno strokovno izobrazbo. Spet se je pričelo zvozna, kot v začetku borbe, ker so bile ladje delnice porušene, materialnih sredstev ni bilo in prav tako ne pomoči iz inozemstva.

Stirinaest povojnih let ni dolgo razdobje v življenju neke mornarice. — Toda v tem času je naša mornarica zrasla v močno oboževano silo na morju, ki razpolaga z izšolanim kadrom, obogatim z izkušnjami iz borbe in modernim ladjem.

Naša Vojna mornarica črpa svojo moč in dobiva pravi smisel in opravičilo šele v povezanosti z ostalimi činitelji naše pomorske stvarnosti. Naše ladjedelništvo ni samo važna veja našega narodnega gospodarstva, ampak je tudi obrambni faktor, ki v določnih okoliščinah lahko v sodelovanju z vojno mornarico odigra važno vlogo pri obranitvi neodvisnosti naše domovine. Naše otočne in obalne komune pri reševanju življenjskih problemov primorskega prebivalstva, kot so električna energija, oskrba z vodo, pogozdovanje itd., ne rešujejo samo osnove standarda tega prebivalstva, pač pa tudi kopico drugih vprašanj, važnih za obrambo našega morja in obale. — Jugoslovanska vojna mornarica pa ni samo branitelj našega morja in obale, pač pa tudi šola za tisoče in tisoče mladih fantov. Naši mornarji aktivno sodelujejo pri gradnji hidrocentral, pri oskrbi prebivalstva z vodo, pri gradnji industrijskih objektov itd. Tako mornarji branijo našo svobodo in pomagajo graditi višji življenjski standard celotnega našega prebivalstva.

V Zagrebu so odprli Zagrebški velesojem Jubilejna revija našega gospodarstva

Zagreb, 5. septembra.

Davi ob 9.30 se je s tem, ko je predsednik Tito prestrigel trak pred vhomom na sejmšči, pričel zagrebški velesojem. Poleg predsednika Tita, ki se je otvoritve udeležil s soprogo, so svečanosti prisostvovali še podpredsednik ZIS Aleksander Ranković, predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, člana ZIS Nikola Minčev in Slavko Komar, predsednik Izvršnega sveta Hrvatske Ivan Krajačić, predstavnik ljudskih skupščine in izvršnih svetov vseh ljudskih republik, odposlanci JLA in jugoslovanskih mest ter člani diplomatskega in konzularnega zbora. Po otvoritvenih pozdravih in govorih o pomenu jubilejnega 50. zagrebškega jesenskega velesoja, so si gostje z velikim zanimanjem ogledali sejmščne prostore.

Na letošnjem jubilejnem zagrebškem sejmu, ki so ga odprli v Zagrebu v soboto, 5. septembra, razstavlja svoje izdelke 5673 razstavljalcev iz 30 dežel. To je največja udeležba te prireditve, ki vsako leto dobiva pomembnejšo vlogo v našem gospodarskem razvoju. Letošnja prireditev pa je še toliko pomembnejša, ker predstavlja 57. sejem 50. leto od prvega sejsma, ki je bil 1909. leta.

Med vsemi razstavljalci iz vseh kontinentov sveta zavzemajo letos vidno mesto domači proizvajalci, ki se s kvalitetnimi izdelki uvrščajo med razstavljalce industrijsko razvitih dežel. Struktura našega gospodarstva kaže, da je med 1012 razstavljalcev iz vseh področij dejavnosti kar 759 razstavljalcev iz industrije. Največ podjetij je iz kovinske stroke, zatem iz elektrotehnike, kemične industrije itd.

Posebna zanimivost je tudi sodelovanje mnogih azijsko-afriških dežel. Nekatere od teh dežel, kot na primer Etiopija, Indonezija, Ceylon in Maroko so se letos prvič pojavile v paviljonih zagrebškega velesoja. Nekatere dežele, ki prav tako razširjajo gospodarsko sodelovanje z našimi gospodarskimi krogi, so letos v novih paviljonih dožaj obsežneje prikazale svoje možnosti izvoza. Sem sodi predvsem Italija in Grčija.

V okviru sejsma so organizirane tudi specialne razstave, ki dajejo še posebej poudarek določenim področjem dejavnosti. Tako je posebna razstava merilne in regulacijske tehnike, razstava usnja in obutve, Revija oblačenja, Mednarodna razstava strokovnih in znanstvenih knjig, Filatelistična razstava in Komerčno-turistična razstava.

Z ozirom na veliko udeležbo na sejmu in tudi na interes trgovskih krogov pri nas in v inozemstvu za ta sejem, pričakujejo tudi velik gospodarski uspeh.

JAPONSKA PARLAMENTARNA DELEGACIJA NA BLEDU

3. septemb. dopoldne je s posebnim letalom prispela na Bled japonska parlamentarna delegacija. Dolga kolona avtomobilov z letališča v Lescah se je ustavila pred hotelom Toplice na Bledu, koder je bilo visokim gostom prirejeno kosilo. Japonski parlamentarci so si z zanimanjem ogledali blejski grad, muzej ter bližnjo okolico Bleda, nekateri pa so se odpeljali s čolni izpred Toplice po jezeru na Otok. V zgodnjih popoldanskih urah se je delegacija pod vodstvom poslanca Sihira Jamamura s spremstvom odpeljala proti Ljubljani.

Novi šoli

Na Jesenicah in v Kranju veliko zadovoljstvo prebivalstva ob otvoritvi novih šol

Danes dopoldne se je ob novem šolskem poslopu na Jesenicah zbralo nad 1500 šolske mladine in nič manj prebivalcev Jesenic, ki so z velikim zadovoljstvom prisostvovali slovesni otvoritvi. Med zbrano množico so bili tudi številni gostje, med drugim sekretar sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek, sekretar Izvršnega sveta LRS in ljudski poslanec dr. Miha Potočnik, sekretar OK ZK Kranj Franc Popit, načelnik tajništva za šolstvo okraja Kranj Jože Varl in drugi. Po odigranju državne himne godbe na pihala jeseniške Svobode, je šolo otvoril ravnatelj osnovne šole »Tone Cufar« Franče Zvan.

V novi dvonadstropni šolski stavbi se bodo poleg 1500 šolobveznih otrok izobraževali tudi odrasli. Da je bilo moč priznati novo šolo na Jesenicah gre zgodnje vse, ki so na kakršen koli način pomagali pri gradnji, zlasti predsedniku gradbenega odbora Lojzetu Božiču. Precejšnjo pomoč je je dala tudi Ljudska tehnika z Jesenic, ki je v novi šoli opremila tehnično delavnico. Predsedniku Oblo tov. Plevlju pa so se ob koncu slovesnosti učenci obeh dotedanjih šol zahvalili in mu izročili šopek cvetja. Svečani deli otvoritve nove šole sta izpopolnila tudi pevski zbor šole »Tone Cufar« in šole »Prežihov Voranc«. Za tem so si vsi ogledali novo poslopje in razstavo slik o poteku gradnje, ki je v novi šoli, ter razstavo pionirskega fotokroška z Jesenic.

Kranj, 6. septembra.

Prav takšna slovesnost kot na Jesenicah, je bila danes dopoldne tudi v Stražišču pri Kranju. Otvoritvi nove moderne šole je prisostvovala velika množica domačinov in šolobveznih otrok, med drugim pa tudi gostje: Marica Modic-Dekleva, član sveta za šolstvo LRS, član IK ZKS Lev Modic, predsednik OLO Kranj, Vinko Hafner, arhitekt nove šole ing. Danilo First ter številni predstavniki družbenih in političnih organizacij. Novo šolsko poslopje je otvoril predsednik Oblo Kranj Franc Puhar, ki je med drugim govoril tudi o pomenu nove šole.

Z gradnjo novega šolskega poslopja so začeli že leta 1954, dve leti kasneje pa je bila že otvoritev štirih učilnic. Danes pa je bila otvoritev glavnega dela nove stavbe z desetimi učilnicami, fizikalno dvorano, kuhinjo, delavnicami in knjižnico ter upravnimi prostori. Novo poslopje je opremljeno naj sodobneje in v vseh pogledih odgovarja reformirani šoli. Zaradi prostornosti pa bo lahko živela tudi pionirska organizacija, katere delo se bo odražalo predvsem v raznih krožkih, ki bodo imeli svoj prostor v novem poslopu. Nova šola, v katero je bilo vloženi 150 milijonov dinarjev, bo nosila ime po prvem sekretarju KP v Stražišču in padlem borcu Lucijanu Seljaku, kar je za njegovo revolucionarno delo najlepša oddolžitve domačinov.

Otvoritveno svečanost so izpopolnili tudi šolski pevski zbor in rečlatorska, pionirji pa so se vsem prisotnim zahvalili za vse priznanje, ki so ga dali v to, da so stražiški otroci dobili novo šolo.

Cilj: dvatisoč tabornikov

Gorenjski taborniki so bili v zadnjem času precej aktivni in v zvezi s tem nam je starešina gorenjskih tabornikov Franjo Klotjčnik v kratkem razgovoru odgovoril na naslednja vprašanja:

»Kakšno je stanje taborniške organizacije na Gorenjskem?«

»Na Gorenjskem imamo 11 samostojnih krajevskih enot. To so: Bohinj, Bled, Kranjska gora, Jesenice, Radovljica, Krize, Kranj, Skofja Loka, Železniki

in Žiri. Tabornike imamo še v Martuljku, Javorniku, Dobravi, Gorjahu, Zirovnici, Lescah, Koprivju in Predosljah. Članov taborniške organizacije je sedaj okrog 1600. Pred štirimi leti, ko je bil ustanovljen starešinski svet, je naša organizacija imela le 386 članov. Doseči nameravamo številko 2000.«

»Menite, da obstajajo možnosti za razširitev taborniške organizacije?«

»Vsekakor. V kratkem bomo ustanovili še samostojne kra-

jevne enote v Martuljku, Zirovnici, Begunjah in predvidoma v Preddvoru ter Cerkljah.«

»Koliko taborov ste imeli letos?«

»Letos smo imeli vsega trinaest taborov, v katerih se je zvrstilo 820 gorenjskih tabornikov. Osem jih je bilo v Fažani, dva v Ankaranu in po eden v Bohinju, Lošnju in ob Sobčevem bajeju.«

»Kako pa s tečajji, koliko ste jih organizirali letos?«

»Prvi tečaj smo imeli letos za prosvetne delavce, potem seminar za vodstveni kader, za starešine in načelnike, tri vodniške tečaje, dva avtomoto tečaja in tečaj za vodnike gorske straže. V programu imamo še nekaj strokovnih tečajev za naše voditelje. Na teh tečajih je sodelovalo preko 450 gorenjskih tabornikov.«

»Katerih akcij ste se letos udeležili v okvirnem, republiškem in zveznem merilu?«

»Prva naša akcija je bil pohod v Dražgoše, potem je bil IV. gorenjski zlet tabornikov za časa festivala »Bratstva enotnosti v Kranju«, bili smo na Jelovici in na okrajnem orientacijskem krogu.«

Na pohod ob žici okupirane Ljubljane smo poslali deset naših ekp. Polnoštevilno smo se udeležili akcij v Drvarju, v Podstenicah na Rogu, Mariboru, Zagrebu in Kadinjači. Vsega skupaj se je teh akcij udeležilo preko 420 tabornikov. Sedaj se z vnao pripravljamo za proslavo v Zavrčnici. Predvidevamo, da bo na tej proslavi sodelovalo okrog 450 naših članov.«

V TABORU Foto: F. Perdan

M. Z.

Brigadirji s prehodno zastavo

III. gorenjska MDB - najboljša slovenska brigada

V četrtek ponoči se je vrnila v Kranj z avtomobilske ceste »Bratstvo in enotnost« III. gorenjska srednješolska mladinska brigada »Ivo Slavec - Jokl«.

Brigada, ki je štela 97 ljudi, je bila v enem mesecu trikrat udarna, enkrat pohvaljena, v prvi dekadi pa je prešla tudi prehodno zastavo glavnega štaba MBD Niš.

Nadalje je bilo med brigadirji 20 udarnikov in 21 pohvaljenih. Za vse te uspehe je III. MBD upravičeno proglašena za doslej najboljšo slovensko srednješolsko brigado na avtomobilski cesti.

Ob povratku smo govorili z nekaterimi brigadirji, ki so nam o življenju v brigadi povedali takole:

Marjan Zvan iz Senčurja - komandant brigade: Ko sem v Kranju prevzel brigado, sem se malec bal. Na oko je bila brigada videti fizično precej šibka in vse je kazalo, da se bodo morali nekateri mladinci vrniti domov.

Sportni referent Franc Tičar iz Preddvora, ki so ga brigadirji imenovali »FIS«, nam je povedal o športnem življenju naslednje: »Ze prve dni je bilo opaziti, da je med brigadirji veliko zanimanja za šport. Zato smo takoj organizirali tekmovanja in ekipe v rokometu, odbojki, nogometu, košarki, namiznem tenisu, streljanju, šahu, mnogoboju in atletiki.

V prvih dneh smo imeli že 147 srečanj, ob koncu pa 345 tekem, od četrnih do mednaseljenih. V našem naselju »Marija Bur-

sač« v Katunu je bila večina naših ekip najboljših. Razen tega pa smo se udeležili tudi II. festivala v Paračinu, za kar je bila naša brigada pohvaljena.

Namestnik komandanta brigade, Tone Bobnar iz Škofje Loke: »Nadvse živahno je bilo v naši brigadi tudi vzgojno-ideološko in kulturno-prosvetno delo. Predavanja, razgovori in konferen-

ce so se vrstile druga za drugo. Sodelovali smo na raznih kulturnih prireditvah v naselju z recitacijami, pevskimi točkami in skeči. Razen tega so vsi brigadirji obiskovali tudi tečaje ljudske tehnike, brigadirke pa tudi gospodinjske tečaje. Pet brigadirjev je naredilo šoferski izpit za motor, 40 brigadirjev za mopede, nekateri pa tudi izpit za kinooperaterje.

Kot vidite, so bili brigadirji od jutra do večera zaposleni, čeprav so morali vsak dan šest in tudi več ur krepko delati. Pomemben uspeh brigade je tudi v tem, ker je bilo 9 brigadirjev zaradi svojih vsestranskih prizadevanj predlaganih za sprejem v članstvo ZK.

Okrajni komite LMS je z uspehom III. MBD nadvse zadovoljen in je na brigadirje tudi ponosen. Od uspešnega dela na avtomobilski cesti pa upravičeno pričakuje nadaljnjih uspehov brigadirjev tudi v svojih organizacijah doma. V brigadi so se mladinci usposobili, da bodo lahko prevzeli odgovorno delo v novih vodstvih mladinskih organizacij, ki jih bodo volili v prihodnjih dneh.

B. F.

TOVARNA PEKO V NOVIH PROSTORIH

Nov veliki oddelek Peko v Tržiču bo kmalu končan. Sedaj v poslopju nadaljujejo z instalacijskimi deli. Do novembra bodo že končali montažo strojev in bodo začeli s proizvodno proizvodnjo.

V »OLJARICI« JE ZRASTEL NOV 40 METROV VISOK DIMNIK

NAMESTO 500 KAR 1700 kg PARE NA URO

Minuli petek so v tovarni olja »Oljarici« v Britofu pri Kranju spustili v pogon nov parni kotel, ki bo dajal na uro 1700 kilogramov pare, medtem ko je prejšnji, star 56 let, imel zmogljivost 500 kilogramov. Novi stroj je izdelal »Tovarne kotlov« v Zagrebu. Kotel ima 40 metrov visok dimnik, medtem ko je bil stari dimnik visok le 28 metrov.

Skozi novi dimnik se ne bo kadilo, ker je tovarna v Britofu sama izdelala kurišče parnega kotla z nevtralizatorjem po izumu Aleksandra Smuca in Ludvika Avgušlina. Nove naprave bodo za tovarno velika pridobitev, ker jim je do sedaj pare vedno primanjkovalo. S pomočjo novih naprav bodo lahko izboljšali proizvodni proces v rafineriji in kasneje tudi za ekstrakcijske naprave, ko bodo le-te dobili.

ZASTOPNIKI MESTA BLEDA SO SE VRNILI S POLJSKE

Minuli četrtek so se vrnili na Bled člani delegacije, ki so obiskali znano turistično mesto Zakopane na Poljskem. S tem so vrnili obisk zastopnikom omenjenega poljskega mesta; le-ti so se mudili na Bledu pred dobrim letom. Med-

sebi obisk imajo namen, da turistični funkcionarji obeh mest čim bolj spoznajo izkušnje drugega na področju turizma in gostinstva. Kot je izjavil član delegacije Bogdan Šanca, je zadnji obisk blejskih zastopnikov na Poljskem odprl precejšnje možnosti za nadaljnje medsebojno sodelovanje v tem pogledu. Blejci so si med desetdnevnim bivanjem na Poljskem ogledali tudi številne druge kraje, med njimi Krakov in Varšavo. O uspehih tega obiska bo predsednik občine, ki je vodil delegacijo, obširno poročal na prvi prihodnji seji občinskega odbora.

PRED SEJO SVETA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM

Danes popoldne ob 16. uri bo v Kranju seja Sveta za turizem in gostinstvo okraja Kranj. Na dnevnem redu seje bo poročilo o izvedbi Gorenjskega sejma. Razpravljali bodo tudi o perspektivnem planu razvoja gostinstva in turizma v Bohinju in Zgornjesavski dolini: v Kranjski gori, Planici in Ratečah.

BLEJ V BORBI ZA SVOBODO

Pod zgornjim naslovom je pred dnevi izšla brošura, ki je pravzaprav posvečena občinskemu razpisu. Z gmotno podporo blejskih podjetij jo je izdal Krajevni odbor ZB na Bledu. Obsega 25 strani večjega formata. V njej so zapisali svoje spomine in doživlja nekdanji borci blejskega kota. Posebno likno je izdelana naslovna stran, ki predstavlja fotografiran obelisk na blejskem partizanskem pokopališču.

Ceravno se je vrinilo v sestavke precej pravopisnih in stilističnih napak ter tehničnih pomanjkljivosti, je brošura vendarle precej tehten dokument, ki dovolj nazorno osvetljuje dogodke naše preteklosti.

PRED TEDNOM BORBE PROTI TBC

Od 13. do 19. septembra bo Teden borbe proti TBC. Za delo v tem tednu se že pripravljajo razne organizacije, zlasti organizacije Rdečega križa. Občinski odbor RK v Kranju ima na programu posebno sejo, ki bo v torek, 8. septembra. V okviru borbe proti TBC namenjajo leto organizirati zlasti predavanja s prikazovanjem ustreznih filmov po vaseh. Hkrati bodo vse osnovne organizacije zbirale prostovoljne prispevke za pomoč socialno ogroženim bolnikom.

DOM IGRE IN DELA PRICEL POSLOVATI

V soboto, 5. septembra je pričel delovati novourejeni Dom igre in dela na Plavžu. V njem bo prostora za okoli 160 predšolskih in šolskih otrok. Predšolski otroci bodo obiskovali vrtec, šolska mladina pa različne krožke in tečaje, ki jih bodo stalno prirejali.

ZAKON O SEJMIH BO VERJETNO ZE LETOS SPREJELA ZVEZNA LJUDSKA SKUPSCINA

V sekretariatu za blagovni promet FLRJ pripravljajo osnutek zakona o sejmih. Delo je v zaključni fazi in lahko pričakujemo, da bo že v prihodnjem mesecu izročeno v proučevanje sejmskim in drugim gospodarskim organizacijam. Ko bodo le-te poslane svoje pripombe o njem, bo osnutek bržkone že meseca oktobra predložen Zveznemu izvršnemu svetu v obravnavo in odobritev. Verjetno ga bo tudi Zvezna ljudska skupščina sprejela že letos.

UGODNE PERSPEKTIVE ZA ŽIVNOREJJE V PRIHODNJEM LETU

Kmetijske proizvodne organizacije obravnavajo v teh dneh načrte o reži živine v prihodnjem letu in možnosti, da bi se število goveje živine znatno povečalo, ker je letos v Jugoslaviji na razpolago več živinske krme kot v preteklih letih. Po že odobrenih načrtih lahko pričakujemo, da bomo v prihodnjem letu vzredili 800.000 glav goveje živine ali štirikrat več kot letos. Tudi reja prašičev bo rekordna, saj jih bomo vzredili okoli 5,5 milijona, od teh približno 3 milijone belih.

DOMAČA TOVARNA NYLONA

Se pred koncem letošnjega leta bodo v Novem Sadu začeli graditi tovarno furfurola - surovine za pridobivanje nylona. Furfuril je kemična sestavina, ki jo dobijo iz slame, obrobkanih koruznih storžev, koruznih stebel in drugih poljedelskih odpadkov. Računajo, da bodo te objekte gradili šest mesecev, v njih pa bodo izdelali iz celuloznih stebel letno okoli 1500 ton furfurola, 1200 ton lepila, 100 ton bakelita in 5500 ton posebnih plošč. Ko bo ta najmlajši kemični kombinat v naši državi dograjen, bo dal 2000 ton nylona letno.

NAJVEČJI NAFTOVOD V DRŽAVI

Zagrebsko podjetje »Naftaplina« gradil nov vodovod od naftega polja Stružec do rafinerije nafte v Sisku. Ta naftovod bo dolg 17 km, cevi pa bodo merile v premeru 26 centimetrov. Po takšnih ceveh bo lahko prišlo dnevno do 4000 ton nafte. Doslej je bil naš največji naftovod med Kloštro in Graberju dolg 9 km. Največjo zmogljivost pa je imel naftovod v Sumenich, kjer po ceveh priteče dnevno 600 ton nafte.

VREMENE

V prihodnjih dneh bolj ali manj nestanovitno z ohlaiditvami.

iz naših krajev

V VOKLEM SO SE ZE POGOVORILI O JESENSKI SETVI

Voklo, 6. septembra. Danes dopoldan se je v prostori KZ sestala zadržni svet, ki so se ga udeležili tudi nekateri predstavniki krajevne oblasti in političnih organizacij. Razpravljali so o pogodbenem sodelovanju, jesenski setvi, odkupu mleka in gradnji lastnih prostorov.

Nov način pogodbenega sodelovanja, ki so ga za letos predlagali OZZ, so člani sveta z zadovoljstvom sprejeli in izrazili zupanje, da bo takšen način dela dobro uspeval. Računajo, da bodo predvideni plan setve za leto 1959/60 lahko izpolnili kljub temu, da je precej visok. Plan predvideva 30 ha intenzivnih sort pšenice, 40 ha domače pšenice z namenjav semena, 90 ha krompirja, 14 ha ovsu itd. V letu 1960 bo zadržga odkupila nad 400.000 litrov mleka, da pa bo lahko dosegla tolikšno količino, bodo morali vsaj 30 ha detelje in 60 ha površin krmnih rastlin pognojiti po nasvetih agronomov.

Načrti za izgradnjo lastnih zadržga prostora so v delu. Kljub temu pa se bo treba gradnje lotiti še smotrneje, ker pomanjkanje prostorov ovira željeno delo zadržga.

USPEŠNO SODELOVANJE MED SLOVENSKO PROSVETNO ZVEZO NA KOROŠKEM IN BOHINJU

Medsebojni stiki med kulturniki iz Bohinja in Slovenske prosvetne zveze na Koroškem so že nekaj let nazaj dokaj živahni. Pred dvema letoma se je v Bohinju mudila kulturno-umetniška skupina iz Zilje in prikazala tamkajšnjemu občinstvu Ziljsko števanje, lani pa je mešani pevski zbor iz Bohinja gostoval v Radisu na Koroškem. Letos sta obiskala Koroško folklorna skupina iz Bohinja in vokalni oktet turističnega društva. Slovensko pesmi in ljudskimi plesi sta razveselila prebivalce v St. Primožu, v Železni Kapli in v Smihelju nad Ptšerkom. Ljudje iz omenjenih krajev Podjune so z zadovoljstvom sprejeli bohinjske pevce in izvajalce priljubljenih narodnih plesov. Prireditve v St. Primožu si je ogledalo tudi jugoslovanski konzul v Celovcu Boris Trampuž z osebjem konzulata, v Železni Kapli pa je goste iz Bohinja pozdravil predsednik Slovenske prosvetne zveze na Koroškem dr. Franc Zwitner.

Podobni medsebojni obiski gorenjskih in koroških kulturnih skupin so predvideni tudi v prihodnje. Ze v jeseni bodo na povabilo iz Bohinja prispeli tjakaj pevci in pevke zborov Slovenske prosvetne zveze iz St. Vida v Podjuni in iz Zelezne Kaple.

V »OLJARICI« JE ZRASTEL NOV 40 METROV VISOK DIMNIK

NAMESTO 500 KAR 1700 kg PARE NA URO

Minuli petek so v tovarni olja »Oljarici« v Britofu pri Kranju spustili v pogon nov parni kotel, ki bo dajal na uro 1700 kilogramov pare, medtem ko je prejšnji, star 56 let, imel zmogljivost 500 kilogramov. Novi stroj je izdelal »Tovarne kotlov« v Zagrebu. Kotel ima 40 metrov visok dimnik, medtem ko je bil stari dimnik visok le 28 metrov. Skozi novi dimnik se ne bo kadilo, ker je tovarna v Britofu sama izdelala kurišče parnega kotla z nevtralizatorjem po izumu Aleksandra Smuca in Ludvika Avgušlina. Nove naprave bodo za tovarno velika pridobitev, ker jim je do sedaj pare vedno primanjkovalo. S pomočjo novih naprav bodo lahko izboljšali proizvodni proces v rafineriji in kasneje tudi za ekstrakcijske naprave, ko bodo le-te dobili.

ZASTOPNIKI MESTA BLEDA SO SE VRNILI S POLJSKE

Minuli četrtek so se vrnili na Bled člani delegacije, ki so obiskali znano turistično mesto Zakopane na Poljskem. S tem so vrnili obisk zastopnikom omenjenega poljskega mesta; le-ti so se mudili na Bledu pred dobrim letom. Med-

sebojni obiski imajo namen, da turistični funkcionarji obeh mest čim bolj spoznajo izkušnje drugega na področju turizma in gostinstva. Kot je izjavil član delegacije Bogdan Šanca, je zadnji obisk blejskih zastopnikov na Poljskem odprl precejšnje možnosti za nadaljnje medsebojno sodelovanje v tem pogledu. Blejci so si med desetdnevnim bivanjem na Poljskem ogledali tudi številne druge kraje, med njimi Krakov in Varšavo. O uspehih tega obiska bo predsednik občine, ki je vodil delegacijo, obširno poročal na prvi prihodnji seji občinskega odbora.

PRED SEJO SVETA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM

Danes popoldne ob 16. uri bo v Kranju seja Sveta za turizem in gostinstvo okraja Kranj. Na dnevnem redu seje bo poročilo o izvedbi Gorenjskega sejma. Razpravljali bodo tudi o perspektivnem planu razvoja gostinstva in turizma v Bohinju in Zgornjesavski dolini: v Kranjski gori, Planici in Ratečah.

BLEJ V BORBI ZA SVOBODO

Pod zgornjim naslovom je pred dnevi izšla brošura, ki je pravzaprav posvečena občinskemu razpisu. Z gmotno podporo blejskih podjetij jo je izdal Krajevni odbor ZB na Bledu. Obsega 25 strani večjega formata. V njej so zapisali svoje spomine in doživlja nekdanji borci blejskega kota. Posebno likno je izdelana naslovna stran, ki predstavlja fotografiran obelisk na blejskem partizanskem pokopališču.

Ceravno se je vrinilo v sestavke precej pravopisnih in stilističnih napak ter tehničnih pomanjkljivosti, je brošura vendarle precej tehten dokument, ki dovolj nazorno osvetljuje dogodke naše preteklosti.

PRED TEDNOM BORBE PROTI TBC

Od 13. do 19. septembra bo Teden borbe proti TBC. Za delo v tem tednu se že pripravljajo razne organizacije, zlasti organizacije Rdečega križa. Občinski odbor RK v Kranju ima na programu posebno sejo, ki bo v torek, 8. septembra. V okviru borbe proti TBC namenjajo leto organizirati zlasti predavanja s prikazovanjem ustreznih filmov po vaseh. Hkrati bodo vse osnovne organizacije zbirale prostovoljne prispevke za pomoč socialno ogroženim bolnikom.

DOM IGRE IN DELA PRICEL POSLOVATI

V soboto, 5. septembra je pričel delovati novourejeni Dom igre in dela na Plavžu. V njem bo prostora za okoli 160 predšolskih in šolskih otrok. Predšolski otroci bodo obiskovali vrtec, šolska mladina pa različne krožke in tečaje, ki jih bodo stalno prirejali.

ZAKON O SEJMIH BO VERJETNO ZE LETOS SPREJELA ZVEZNA LJUDSKA SKUPSCINA

V sekretariatu za blagovni promet FLRJ pripravljajo osnutek zakona o sejmih. Delo je v zaključni fazi in lahko pričakujemo, da bo že v prihodnjem mesecu izročeno v proučevanje sejmskim in drugim gospodarskim organizacijam. Ko bodo le-te poslane svoje pripombe o njem, bo osnutek bržkone že meseca oktobra predložen Zveznemu izvršnemu svetu v obravnavo in odobritev. Verjetno ga bo tudi Zvezna ljudska skupščina sprejela že letos.

UGODNE PERSPEKTIVE ZA ŽIVNOREJJE V PRIHODNJEM LETU

Kmetijske proizvodne organizacije obravnavajo v teh dneh načrte o reži živine v prihodnjem letu in možnosti, da bi se število goveje živine znatno povečalo, ker je letos v Jugoslaviji na razpolago več živinske krme kot v preteklih letih. Po že odobrenih načrtih lahko pričakujemo, da bomo v prihodnjem letu vzredili 800.000 glav goveje živine ali štirikrat več kot letos. Tudi reja prašičev bo rekordna, saj jih bomo vzredili okoli 5,5 milijona, od teh približno 3 milijone belih.

DOMAČA TOVARNA NYLONA

Se pred koncem letošnjega leta bodo v Novem Sadu začeli graditi tovarno furfurola - surovine za pridobivanje nylona. Furfuril je kemična sestavina, ki jo dobijo iz slame, obrobkanih koruznih storžev, koruznih stebel in drugih poljedelskih odpadkov. Računajo, da bodo te objekte gradili šest mesecev, v njih pa bodo izdelali iz celuloznih stebel letno okoli 1500 ton furfurola, 1200 ton lepila, 100 ton bakelita in 5500 ton posebnih plošč. Ko bo ta najmlajši kemični kombinat v naši državi dograjen, bo dal 2000 ton nylona letno.

NAJVEČJI NAFTOVOD V DRŽAVI

Zagrebsko podjetje »Naftaplina« gradil nov vodovod od naftega polja Stružec do rafinerije nafte v Sisku. Ta naftovod bo dolg 17 km, cevi pa bodo merile v premeru 26 centimetrov. Po takšnih ceveh bo lahko prišlo dnevno do 4000 ton nafte. Doslej je bil naš največji naftovod med Kloštro in Graberju dolg 9 km. Največjo zmogljivost pa je imel naftovod v Sumenich, kjer po ceveh priteče dnevno 600 ton nafte.

VREMENE

V prihodnjih dneh bolj ali manj nestanovitno z ohlaiditvami.

PO JUGOSLAVIJI

Zadnji športni rezultati

KOLESARSKA DIRKA V SKOFJI LOKI

Skofja Loka, 6. septembra. Danes dopoldne je bila tu spominška tradicionalna kolesarska dirka. Kolesarji so vozili na 36 km dolgi progi od Sk. Loke do Hota- volj in nazaj. Ob 10. uri so startali mladinci, pet minut kasneje pa turisti. Med prvimi je zmagal Biz- jan (Rog) pred Kavčičem (Ilirija, oba Ljubljana) in Pircem (Mladost, Kranj). Med turisti je bil najbolj- ši Kranjec Košir. Ker je bila ce- sta precej slaba je bilo tudi ne- kaj padcev.

KRANJSKI REŠEVALCI V ITALIJSKIH DOLOMITIH

Po desetdnevnih turah po ita- lijskih Dolomitih se je v petek vrnila v Kranj ekipa kranjskih gorskih reševalcev. V Dolomitih so prehodili vse zanimivejše kraje tega lepoga pogorja in se spozna- li z načinom gorske reševalne službe v Italiji. Kranjčanom je bila dana priložnost, da so kot prvi priskočili na pomoč smrtno pone- srečenemu gorniku, ki se je po- nesrečil v Sigmondgradu. Gorski vodiči v Dolomitih, ki se poklicno ukvarjajo z reševanjem, so bili hvaležni Kranjčanom, ki so nese- bično prišli na pomoč, za kar so tudi želi splošno spoštovanje in ugled.

I. zvezna nogometna liga:

Budučnost : Partizan 2:4
Velež : Hajduk 2:1
Reka : Vojvodina 0:6
Crvena zvezda : Beograd 2:1
Sarajevo : Dinamo 0:4
Radnički : Sloboda 0:1

II. zvezna nogometna liga (zapadna skupina):

Ordred : Elektroštroj 1:0
Spit : Varteks 2:1
Igran : Proleter 0:1
Lokomotiva : Železničar 1:2
Trenjeverka : Zagreb 6:1
Borac : Šibenik 1:0

Slovenska conska nogometna liga:

Ilirija : Rudar 0:3
Kladivar : Grafičar 5:1
Nova Gorica : Branik 2:6
Izola : Ljubljana 2:3

Odbojka

Jesenice : Kropla 3:2
(16:14, 9:15, 15:6, 10:10, 15:4)

Košarka

Jesenice : Branik (ženske)
56:61 (24:36)

Gorenjska nogometna podzveza Svoboda (Jes.) : Partizan (Senčur) 6:1 (4:0)

LJUDJE IN DOGODKI

Razgovori v okviru Atlantske zveze

Zarometi mednarodnega življenja, političnih krogov in svetovne javnosti so bili pretekli teden usmerjeni v razgovore ameriškega predsednika z najbolj pomembnimi zahodnoevropskimi državniki. — Toda ob robu le-teh so potekala mnoga srečanja, ki jim sicer opazovalci niso pripisovali posebne važnosti, a so vendarle dajali značilno obeležje sedanjim mednarodnim dogodkom. Tako je Eisenhower sprejel nekatere funkcionarje Atlantske zveze, razen tega tudi italijanskega predsednika vlade Segnija in ministra za zunanjo zadevo Pello. Oba državnika sta bila tudi gosta francoskega predsednika vlade in zunanjega ministra. Hkrati je bila zanimiva novica, da je ameriški predsednik sprejel — še v Londonu — španskega zunanjega ministra Caltello in da se je le-ta mudil v Parizu tudi v dne, ko je Eisenhower vodil pariške razgovore.

V okviru razgovorov Atlantske zveze je bilo povsem razumljivo, da jim je ameriški predsednik posvetil malo več pozornosti, kakor navadno. Ze dalj časa so namreč v tej organizaciji prihajale na dan pritožbe, češ da večina članic niti ne dobiva obvestil o akcijah in namerah, ki se jih velike države lotevajo v okviru Atlantske zveze in posredno ali neposredno zadevajo — če že ne vse, pa vsaj večino članic. Zdjaj pa, ko je prišla iz Amerike nenadna odločitev za dogovor Sovjetske zveze—Zdrugove države Amerike, je bilo očitno, da so bile članice Atlantske zveze hudo zaskrbljene, da

ne bi bile morda prizadete njihove notranje koristi, ali z drugimi besedami povedano, da velike države ne bi dozezale spoznanov na račun srednjih in majhnih držav, ki vedrjo v okrilju omenjene zahodne blokove organizacije.

V zvezi z dogodki preteklega — to je »pariškega« — tedna je treba posebej omeniti razgovore ameriškega predsednika z obema predstavnikoma italijanske vlade. V Rimu so se bili namreč že nekaj časa pripravljali na to srečanje in šele peturna seja ministrskega sveta v začetku tedna je zaključila posvetovanja. Predsednik vlade in zunanji minister sta sicer odpotovala v Pariz s tako imenovano »linijo nepopustljivosti«, se pravi, da sta odšla z namenom vztrajati pri starih načelih atlantske politike; toda med ministri je bilo precej takih, ki so zahtevali hitro prilagoditev novemu položaju. To so bili predvsem predstavnik skupine demokristjanov, ki se zbirajo okoli predsednika Gronchija in že dalj časa zahtevajo večjo prožnost glede odnosov Vzhod—Zahod. — Kaj sta predstavnik vlade prinesla iz Pariza, še ni povsem jasno, vendar italijanski politični opazovalci pričakujejo, da bo »linija nepopustljivosti« v Rimu doživela ponovne napade.

Med značilnimi drobnimi dogodki ob Eisenhowerjevem potovanju po Zahodni Evropi je bil tudi obisk španskega ministra v Londonu in v Parizu ter še posebej njegov razgovor z ameriškim predsednikom. Britanska javnost je bivanje Fernanda

Castiela v svoji prestolnici sprejel z očitnim odporom, toda ZDA ima v Spaniji važna letalska in pomorska oporišča. Razen tega je verjetno Franco spet poskušal napeljati vodo na svoj mlin — da bi namreč nekoliko ugodil pot, po kateri bi rad privozil v Atlantsko zvezo. Znano je pač, da Spanija želi postati član te organizacije, toda kljub sprejemu pri Eisenhowerju ni verjetno, da bi bila ameriška politika zdaj naklonjena manevrom, ki bi utegnili kvarno vplivati na bližnje razgovore na najvišji ravni.

Tako nastaja vprašanje, kakšno značilnosti pripisovati tem obrobim obiskom in razgovorom? Odgovor nanj so lahko samo predvidevanja, da si nekateri zahodni zavezniki skušajo po svoje zavarovati koristi. Toda povzdigovanje »linije nepopustljivosti« in kovanje zavezništva s skrajneži lahko le škoduje prizadevanjem, ki pripravljajo pot vrhunskim razgovorom in z njimi vred pomirljivi v svetu.

JELO TURK

Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 367 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izhaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

Nekaj sličic: Šola - starši

Preteklo šolsko leto je bilo koncu. Mati je šele tedaj spreviedela, da z njenim malčkom ob koncu leta ne bo veselja. Obsedel bo še eno leto, ker je vse leto nabiral enice in ker se doma zanj nihče ni menil. — Toda vsaj sedaj, ko teče voda v grlo, mu moram pomagati — si je mislila mati.

Mahnila jo je v šolo k razredničarki. Moledovala je precej časa, vendar prošnje enicam niso pomagale. Lotila se je še zadnjega poizkusa: »Pomagajte no. Tukajle imate 100 dinarjev, pa si kupite malo špeha za malico.«

Nekaj dni pred popravnicami izpit je prišel oče neke učence (imela je popravni izpit) na dom k učiteljici. Le-ta je zaprepaščena odprla vrta in zagledala strezljega možaka. K njej doslej v majhno podstrešno izbico, z majhnim okencem in brez peči, še nihče ni zasel.

Toda po prvih besedah »skrbnega« očeta je takoj spoznala za kaj gre. Mož je prišel prosit učiteljico, naj bo pri popravnicah izpitih popustljiva do njegove hčerke. — Skoraj neopazno je položil tisočaka na mizo, češ da bi se učiteljica omeščala. Toda tisočak in oče sta kaj hitro dobila prostor pred vrati.

Če so starši takšni, ni nič čudnega, če podobno poizkušajo tudi njih otroci.

V razredu je bilo precej dijakov, ki so čakali na ustne popravne izpite. Eden izmed njih se je približal profesorji in mu šepnil na uho: »Prosim, vprašajte me snov iz začetka knjige; ko bomo klali vam bom prinesel koline.«

Otrok se verjetno tega ni sam spomnil, temveč so ga na to napeljali starši.

Stotak, tisočak in kolone niso zalegle. Znanje je znanje, nezadostno ali zadostno pa je poglavje zase. — Neokusno podkupovanje tudi v šoli nima svojega prostora. Bolje je, da se starši za svoje otroke zanimajo že na začetku šolskega leta in spremljajo njihovo delo skozi vse leto in se ne sramote šele takrat, ko je prepozno.

Odbor za proslavo 40-letnice KPJ in Občinski odbor ZB Železniki vabita na partizansko srečanje, ki bo v nedeljo, dne 13. septembra ob 11. uri dopoldne pri Marinkovcu v Potoku. Vse člano takratnega Pokrajinskega komiteja KPJ in borce takratnega zaščitnega bataljona, vse borce in aktiviste ter ostale prebivalce Gorenjske vabimo, da se te proslave udeležijo v čim večjem številu. Za prevoz iz Škofje Loke je preskrbljeno.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Prodajno spalnico iz trdega lesa in kuhinjsko pohištvo najnovejše po zelo ugodni ceni. Oglej vsak dan na Trsteniku 1, Golnik. 4334

Prodajno kosilnico z žetvenim napravom »Fara« in voz zapraviljivek. Okroglo 11, Naklo. 4339

Prodajno veliko nemških in slovenskih knjig ter revije: Tovariš letnike 1955-58, Sadjar-vrtinar letnike 1926-58, Lovca letnike 1920-58, Dolenc, Prešernova 10, Kranj. 4344

Mizarskega pomočnika in vajenca sprejemam takoj ali kasneje. Vajenca nudim hrano in stanovanje. Dušan Gvardjančič, Gorenja vas št. 51, Rotoče, pošta Skofja Loka. 4353

Prodajno motorno kolo »Vespa« Hofman Meseršmit v odličnem stanju. Cena po dogovoru. 4315

V nedeljo 30. avgusta dopoldan sem izgubil črno denarnico z osebno izkaznico in nekaj slik. Prosim poštenega najditelja naj denarnico vrne v oglasni oddelček ali Restavracijo Jelen. Izkaznica se glasi na ime Stanko Šobinc. Denar lahko obdrži za nagrado. 4369

Izgubil sem denarnico 29. avgusta v jutranjem avtobusu iz Kranja do Kravca. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na naslov Zdenko Motel, Partizanska 12, Kranj. 4370

Dne 19. avgusta sem izgubila na cesti od Sk. Loke do Bukovice plavo žensko jopičko. Poštenega najditelja prosim naj proti nagradi sporoči svoj naslov Pavli Okrnj, Knape 8, Selca. 4371

Rabim posojilo 150.000 din proti vrnitvi z obrestmi. Za uslugo oddam sobo. Ponudbe oddati v oglasni oddelček. 4372

Prodajno motorno kolo »Guazzonis« leto izdelave 1957. Zbilje 43, Smednik. 4373

Prodajno motorno kolo Triumph 200 ccm. Frelj, Kamna gorica 49. 4374

Prodajno vzidljiv kuhinjski štedilnik. Oglej od 15. ure dalje. Arh, Gosposvetska 4, Kranj. 4375

Prodajno klavirsko harmoniko Hohner 72 basov, skoraj novo. — Naslov v ogl. odd. 4376

Motorno kolo MAS 350 ccm v dobrem stanju prodajam. Jakob Frelj, Jarčja dolina 14, Ziri. 4377

Prodajno kompletno spalnico. Naslov v ogl. odd. 4378

Prodajno moško kolo Puch Kallifornia v odličnem stanju. Zibert, Suha 14, Kranj. 4379

Kupim 20 kg semena francoske pahovke. Ponudbe oddati v oglasni oddelček. 4380

Kupim družinsko stanovanje v Skofji Loki, eventualno preuredim ali popravim po dogovoru. Ponudbe oddati v oglasni oddelček pod »Plačam takoj«. 4381

Nov šivalni stroj dam za nagrado kdor mi odstopi ali preskrbi eno ali dvosobno stanovanje v Kranju, Ljubljani ali drugje. V zameno dam veliko sobo v Kranju. Naslov v ogl. odd. 4382

Grem za gospodinjstvo pomočnico. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 4383

Učiteljici Saši Subic-Aubrehtovi s Priskovega pri Kranju želim ob njenem praznovanju vse najboljše. Domači. 4384

Prodajno Lambretto NSU Prima. Naslov v oglasnem oddelku

Delikatosa Kranj išče več delavcev gostinske stroke za delo v času tombole dne 13. septembra 1959. Ponudbe pošljite na upravo podjetja

Preključujem št. bl. 28626 izdane ga v Komisiji trgovini v Kranju z dne 15. septembra 1959. Marija Cater, Cankarjeva 20, Kranj

Prodajno Lambretto »NSU« z rezervnimi deli. Naslov v oglasnem oddelku.

OBIAVE

OBVESTILO

Upokojenci Društva upokojencev, podružnice Kranj, prirede v torek, dne 15. septembra članski izlet v Zagreb.

Odhod izpred avtobusne postaje v Kranju ob 4.30.

Prijave se sprejemajo do nedelje, dne 13. septembra do 12. ure.

Pojasnila dobite v pisarni.

GLEDALISCE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče bo skupno s Svobodo Kranj, ki je bila na osnovi sklepa Sveta za kulturo in prosveto ObLO Kranj priključena Prešernovemu gledališču v sezoni 1959/60, uprizarilo iz navedenega okvirnega repertoarja 6 dramskih del in eno otroško predstavo.

1. Kreft — Tugomer;
2. Lutovskij — Dežurna služba;
3. Kole Čašule — Veja v vetru;
4. Nušič — Zalujoči ostali;
5. Skvarkin — Tuje dete;
6. Manzar — Naši ljubi otroci;
7. Frank — Jezusovi apostoli;
8. Köstner — Pikaica in Tonček;
9. N. N. — Tinček med žužki.

V sezoni 1959/60 pa bo Prešernovo gledališče s predstavami priključene Svobode in gostovanji poklicnih gledališč SNG Drame in Mestnim gledališčem iz Ljubljane zagotovilo obiskovalcem 10 do 12 premier in zato

RAZPISUJE ABONMAJE

1. premierski;
2. kolektivni;
3. dijaški.

Cena abonmaja za 10 predstav — od 600 do 1200 dinarjev.

Vse ljubitelje gledališke umetnosti obveščamo, da bo Uprava P. G. sprejemala na razpisani abonma interese od 7. septembra 1959 dalje v pisarni gledališča, kjer dobijo vse nadaljnje informacije.

Uprava gledališča bo po možnosti organizirala tudi gostovanja ostalih kvalitetnih gledališč za izvenabonmajske obiskovalce.

KINO

Bled: 8. do 10. septembra ital. film »SKODA, DA SI TAKŠNA« — predstave vsak dan ob 18. in 20.30 uri.

Radovljica: 8. septembra ob 20. uri ter 9. septembra ob 18. in 20. uri jugoslovanski film »KRAVA SRAJCA«.

Duplica pri Kamniku: 9. in 10. septembra ob 20. uri amer. film »DEMONSKA ZENA«.

NESREČE

DO TAL JE POGORELO

V sredo, 2. septembra je v vasi Cegelnica pri Neklenu izbruhnil požar. Začelo je goriti na podstrešju gospodarskega poslopja Ivana Košnika. Kljub temu, da so si domačini in gasilci, ki so kmalu po izbruhu požara prihitali na pomoč, prizadevali požar pogasiti, so bili vsi napori brezuspešni. V vasi namreč ni vode, s katero bi mogli klijubovati požaru večjega obsega. Pogorelo pa ni samo gospodarsko poslopje, temveč so plameni zajeli tudi Košnikovo stanovanjsko hišo. Ker se je požar širil zelo naglo, tudi reševanje imetja ni bilo posebnostno uspešno. Materialna škoda je bila ocenjena na okrog milijon dinarjev. Sreča pa je v tem, da je imel Košnik poslopji zavarovani za 600 do 800.000 dinarjev. Ko to poročamo, vzrok požara ni ugotovljen.

NESREČA NA ŽELEZNIŠKI PROGI

V četrtek, 3. septembra ob 9.30 je pripeljal tovorni delavski vlak iz Otoč proti Radovljici. Ko se je vlak približal delovišču železniških delavcev, ki pripravljajo na tem odseku progo, je daljal signale. Delavci so se s proge umaknili,

TELESNA KULTURA

Dober začetek

Krim : Triglav 0 : 1 (0 : 0)

Prvenstvena tekmo slovenske conske lige. Vreme vetrovno, oblačno. Gledalcev 800. Sodnik ing. Božičev (Maribor). Strelec — Gajšek v 79. minuti.

Moštvu sta nastopili v naslednjih postavah: Krim: Jazbinšek, Rozman, Bunc, Matos, Česen, Gabrovšek, Kržin, Skraba, Campa, Toni in Malec; Triglav: Brezar III., Dolenc, Straus, Srakar, Stular II., Čebulj, Gajšek, Brezar, Miheličič, Krašovec in Stular I.

V današnjem prvem kolu slovenske conske lige je kranjski Triglav premagal ljubljanski Krim. Tekma se je pričela s hitrimi napadi obeh moštev. Že v prvih minutah so Triglavovi napadalci prodrli in presenetili vratarja, ki je žogo lovil za golovo črto. Kljub temu, da je stranski sodnik to videl ni opozoril glavnega sodnika. Odslej so se napadi obeh moštev hitro menjavali, vendar nobeno izmed moštev ni znalo izkoristiti priložnosti. Zlasti nevarna situacija je bila v 38. minuti, ko je Brezar nevarno prodrl in podal žogo Miheličiču, ta pa je priložnost zapravil in zrušil Krimovega vratarja.

Vse do 70. minute drugi polčas ni bil zanimiv. V zadnjih dvajsetih minutah pa je Triglav pričel s hitrimi in ostrimi napadi na Jazbinskova vrata. V 79. minuti je Kranjčan Gajšek s silovitim stre-

RUDAR : MLADOST NA TREH FRONTAH

V povratnem prijateljskem rokometnem srečanju so tri ekipe Rudarja iz Trbovelj doživele dva poraza in eno zmago. Za Mladost so bili uspešni pionirji, ki so premagali svoje sovrstnike s 14 : 4 (7 : 2). Tudi ženska ekipa Mladosti je dokazala, da je boljša od nasprotnice, rezultat 13 : 11 (6 : 7) je popolnoma realen. Oslabljena moška ekipa Mladosti je podlegla popolni prvi ekipi Rudarja z 12 : 10 (4 : 3). Pripomniti pa moramo, da je to uspeh, saj je Mladost nastopila s pomlajeno ekipo, v kateri je bil najboljši Soteljšek. Z. J.

NAGRADA STRELSKI DRUŽINI IZ PREDOSELJ

Letošnjega tekmovanja »Ob žici okupirane Ljubljane« se je udeležila tudi Strelska družina iz Predoselj z moško in žensko ekipo. Obe ekipi pa sta bili pri ocenjevanju pomotoma izpuščeni. Strelska družina se je pritožila na prireditveni odbor. Posebna komisija je razpravljala o njihovi pritožbi in ugotovila, da je ženska ekipa imela celih 6 minut prednosti pred ekipo Tobačne tovarne iz Ljubljane, ki je bila proglašena za zmagovalca med strelskimi ekipami LRS. Strelska zveza Slovenije je za uspeh ekipo iz Predoselj nagradila z 10.000 dinarji.

Mladinsko državno prvenstvo v plavanju končano

Triglav prvak

Tridnevno mladinsko državno prvenstvo v plavanju v Splitu je končano. Vsi so se nadejali, da bo ženska ekipa Jadrana iz Hercegovnega ponovila svoj uspeh iz Kranja. Vendar ji to pot ni uspelo. Tekmovalci kranjskega Triglava so že prvi dan dosegli vodstvo in ga obdržali do konca s 113 osvojenimi točkami. Jadrani iz Hercegovnega je osvojil drugo mesto z 81 točkami. Sledijo: Jadrani Split 84,5, Jug 66, Mladost 61, Mornar 51, Primorje 19, Spartak 12, Primorac 10, Celuloza 9, Partizan 8, POŠK in Velež po 7, Sever 5, Senta 3, Rudar 2 in KPK z 1 točko. Brez točk so: Naprijed Zagreb, Struga, Samobor in Železničar Karlovac.

V konkurenci posameznikov je dosegel vsekakor največji uspeh Vlado Brinovec (Triglav Kranj), ki je osvojil tri naslove prvakov in sicer na 200 m metuljček ter 400 in 1500 m prosto. V zadnjih dveh disciplinah je izločil lanskega prvaka Kičevića, ki sploh ni prišel na start. To pa ni edini uspeh Vlada, on je postavil tudi nov absolutni državni rekord na 400 m prosto s časom 4:42,2, kar je eno sekundo in šest desetink boljše od dosedanjega rekorda, ki ga je postavil Kičević pred enim mesecem. Če vsemu temu dodamo še to, da je bil drugi na 100 m prosto in da je največ doprinesel k zmagam štafet, potem lahko trdimo, da ima on največ zaslug, da je odšel naslov mladinskega prvaka v Slovenijo.

Po vrednosti tekmovalcev pride na drugo mesto Tija Camdjič, ki je osvojila prvi mesti na 50 in 100 m prosto. V ostalih disciplinah so postali prvaki — moški: 100 m hrbtno Drogenik (Triglav Kranj), 100 m

Svetozarja Gligoriča, ki bo kot edini Jugoslovani igral na šahovskem turnirju kandidatov za svetovnega prvaka od 6. do 30. septembra na Bledu, smo srečali v hodniku hotela Toplice na Bledu. Takoj nam je odgovoril na nekaj vprašanj:

»Kako ste se pripravili na turnir kandidatov za svetovnega prvaka?«

»Nisem se pripravil nič dobro niti slabo, nekako srednje bi dejal. Skušal pa bom doseči čimveč točk in ohraniti ugled jugoslovanskega šaha v svetu.«

»Kdo mislite, da bo vaš najboljši tekmelec in kdo bo prvak turnirja?«

»Najhujši bodo tisti, ki zanesljivo računajo na višja mesta. Vsi smo bolj ali manj izenačeni, prvaka pa ne morem napovedati vnaprej.«

»Na katero mesto računate?«

»Na to še pomislim nisem. Na turnirju na igra osem kandidatov in ob koncu bomo videli, kje bom obtičal.«

»In kako se počutite na Bledu?«

»Hvala, dobro. — Malo bolj hladno je kot sem pričakoval, upam pa, da se bom na ozračje kmalu privadil.«

PLAVALNO TEKMOVANJE NA BLEDU JE ODPADLO

Bled, 6. septembra. Danes bi moralo biti na Bledu okrajno tekmovalno društvo Partizana Gorenjske v plavanju in waterpolu. Ker je voda premrzla, je okrajna zveza Partizana za Gorenjsko tekmovanje odpovedala.

STRELSKA TEKMOVANJA ŠIROM PO GORENJSKI

Kranj, 6. septembra. Vse strelske družine na Gorenjskem so danes pričele s tekmovanji z malokalibrsko puško po liga sistemu. To leto prvič izvedeno tekmovanje bo večdnevno in ga bodo družine končale do 15. septembra. Zmagovalci občinskih in sektorskih tekmovanj se bodo udeležili še okrajnega prvenstva, ki bo koncem tega meseca.

Upravni odbor Elektrotehničnega podjetja Kranj, razpisuje sledeča prosta delovna mesta:

- 1 MESTO TRGOVSKEGA POSLOVODJE za trgovsko poslovalnico v Kranju (izobrazba: trgovski pomočnik z najmanj 3-letno prakso).
- 2 BLAGAJNČARKI za trgovske poslovalnice (izobrazba: nižja strokovna izobrazba, lahko tudi začetnica).

Umri je naš dragi brat, stric in svak

RICI MAYR

Pogreb bo v ponedeljek, 7. septembra ob 17. uri iz križišča na Hujah na kranjsko pokopališče. Prosimo tihega sožalja.

Kranj, 6. septembra 1959.

Zalujoče družine: Pernuš, Holchaker in Hladnik

Prostovoljno gasilsko društvo Kranj sporoča žalostno vest, da je preminul njegov zaslužni član

MAVRILJ MAYR

dolgoletni predsednik društva

Nenadomestljivega tovariša bomo spemili na njegov zadnji poti v ponedeljek, dne 7. septembra ob 17. uri s križišča na mestno pokopališče v Kranju.

Društvo bo ohranilo zvestega tovariša v trajnem spominu.

Kranj, dne 6. septembra 1959.

Prostovoljno gasilsko društvo Kranj

Tragično nas je zapustil naš dober mož, oče stari oče, tast in stric

JOŽE GRAŠIČ

gozdar v pokoju

Dragega pokojnika smo spemili na zadnji poti k večnemu počitku v sredo, dne 2. septembra ob 17. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Tenetišah. Prisrčno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancom, Gozdnj upravi Kranj, političnim organizacijam, ZB, SZDL in upokojencem v Tenetišah in Goričah, vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so dragega pokojnika spemili k zadnjemu počitku in sočustvovali z nami ob tej težki izgubi.

Zalujoče: žena Ana, hčerke in sinovi Anica, Jože, Stanko, Marica, Marjan, Rajko in Ivngna, zet Mihael, snahi Hela in Helenca ter vnuk Milojko in vnučinja Janja.

Tenetiše, Kranj, Brniki, Grad 2. septembra 1959

Generalić poleg Picassoja

Štirindvajset ur Ivana Generalića se ne razlikuje mnogo od štirindvajsetih ur kate-regakoli sosedu iz Hlebina. Razlika je le v tem, da slikar Ivan Generalić ne hodi nikamor na kramljanje ali na zabavo in ves svoj prosti čas porabi za slikanje, ki mu je prineslo med-

Slikar Ivan Generalić v svojem ateljeju pri delu. Pravkar dokončuje svoje slikarsko delo na steklo: »Adam in Eva preganana iz raja«

narodni sloves. Neprestana skrb za zemljo, zaskrbljeno pogledovanje v temne oblake, strah pred požari, strah pred naraslo Dravo, prijateljski razgovori z živalmi na paši ali v hlevu, počitek in umirjenost pod snežno odejo itd., vse to je rodilo Generaličevo slikarstvo, vse to mu daje moč, lepoto in vero.

V okviru nedavne svetovne razstave v Bruxellesu je bila tudi razstava pod naslovom »50 let moderne umetnosti«. Razstavljati so smeli le svetovnoznani slikarji, katerih slike pomenijo preobrat v modernem slikarstvu. Ob tej priložnosti so izdali luksuzni katalog. V njegovem uvodnem delu so reproducirali dela tridesetih vrhunskih umetnikov. Med njimi je bil tudi Generalić s svojim »Pogrebom Stefa Halačeka«. Tako se je znašel v neposredni bližini Picassoja, kmet iz oddaljenih in neznanih Hlebinj.

Kako to, da je dobil Generalić na razstavi tako priznano mesto? Slikar iz Hlebinj se je namreč s svojim slikarstvom najbolj približal zahtevam moderne umetnosti-autentičnosti. Generalić pa je spregovoril z jezikom zemlje, torej najbolj avtentično. Ta pristnost, vera dostojnost pa ni mogla v Bruxellesu ostati nezapažena.

PONOVI DOKAZ

Pred kratkim so v zoolškem vrtu v Tokiju izvršili zanimiv poizkus. Pred živalske kletke so postavili filmsko platno. Na njem so prikazali odlomke iz dokumentarnih filmov o divjih živalih, ki žive v prostosti. Med predvajanjem filma so znanstveniki opazovali njihovo rea-

Prvi S.O.S.

Na »Floridi«, ki pripada pomorski družbi »Lloyd Italiana«, je 22. januarja 1909. leta ponoči med 900 italijanskimi emigranti, ki so pred desetimi dnevi odpotovali iz Neaplja, le malokdo spal. Spali so le otroci in utrujene matere. Ostali so gledali v stene ali v svojo borno prtljago. V srcih teh siromašnih prosilcev kruha z italijanskega juga je vladala zima. Toda v njihovih očeh si lahko videl upanje, ki so ga odšli iskati 4000 milj daleč od rodne hiše. Sedaj so nestrpno pričakovali jutro, da bi se vsaj s pogledi dotaknili »čudežne« Amerike. Nihče izmed njih ni imel niti pojma, da njihova ladja plove skozi goste oblake megle, ki pomenijo za ladje največjo nevarnost.

Povsem drugače je bilo na ladji družbe »White Star Line«. Na tej ladji, ki je bila preskrbljena z radio-telegrafsko aparaturom, so vsi potniki spali. Ti ljudje so Ameriko dobro poznali. Mogoče so sanjali o pristaniščih, kjer bo »Republica« pristala: Madeira, Gibraltar, Neapelj in končno Aleksandrija v Egiptu, kjer se bodo bogati potniki izpostavljali toplemu soncu, da pozabijo na hladne dni v ameriških mestih.

Na komandnem mostu »Republice« niso bili tako brižni. Že dve uri je bil ko-

Problem vrnitve iz vesoljstva

Sovjetski znanstveniki že dolgo časa rešujejo najtežji problem potovanja v vesolje, problem zanesljive vrnitve rakete na zemljo. Problem bo rešen, ko bodo našli odgovor na vprašanje, kako določiti brzino premikanja rakete, da se le-ta vsled trenja in gostih slojev zraka, ne bo vžgala.

Menijo, da bodo to lahko dosegli s pomočjo magnetizma. V trenutku, ko raketa z veliko hitrostjo leti v gostih slojih atmosfere, tako trdijo oni, se vsled trenja njen plašč segreje do temperature 6500 stopinj Celzija. Pri tako visoki temperaturi postane raketa izreden toplotni prevodnik. Če se plašč rakete namagnetni, potem se magnetsko polje razširi tudi na zrak okrog rakete in ustvarja neke vrste zaščitni plašč, ki sprejme vse breme trenja in določa raketi brzino.

mandant ladje Selby prisiljen, da zmanjša hitrost ladje na 10 milj. Oficirji in mornarji so neprestano upirali pogled v prostore pred seboj. Njihove oči so hotele prebiti goste zaveso megle in odkriti, odkod prihaja strašni zvok ladijske sirene, ki neprestano tuli.

Se huje je na komandnem mostu »Floride«. Njen kapetan je zmanjšal brzino ladje na 5 milj. Krmar Schicina sledi zapovedim, ki mu jih daje oficir Gagnile. Tudi ti trije ljudje skušajo odkriti, odkod prihaja zvok sirene ladje, ki je nekeje v bližini. Pred nekaj trenutki se jim je zdelo, da prihaja od spredaj, sedaj pa se jim dozdeva, da prihaja z leve strani.

Kot dve gigantski predpotopni živali plujeta ladji proti usodnemu mestu, ki se nahaja na 40° 11' geografske širine in 70° 25' geografske dolžine. Nankrat se pred »Florido« pojavijo svetloba. Krmar skuša okreniti ladjo v drugo smer, a je že prepozno, bok angleške ladje je prepran. Hladna voda neusmiljeno prodira v strojnico. Parni kotel je eksplodiral, ladjo je zajela tema.

Radio-telegrafist »Republice« James Bins je ranjen, a kljub temu mrzlično oddaja: C. O. D. ... C. O. D. ...

Ob 7. uri je prvič C. O. D. v zgodovini sprejel na »Balticu«, ladji družbe »Cunard Line«. Trenutek za tem se javlja francoska preokceanska ladja »Loreine«, ki oddaja: G, hitimo pomoč!

Na »Floridi« so ugotovili, da je ladja utrpela le malo škode. Na »Republici« pa je bilo stanje drugačno. Čeprav so bila nepropustna vrata zaprta, je voda še nadalje prodirala v notranjost. Ladja se je vedno bolj nagibala. Dve sto petdeset bogatih Amerikancev so premestili med sirote italijanskega juga. Prva je prišla na pomoč ladja »Baltic«. Porabila je več kot dve uri in ogromno število svetlečih raket, da bi v megli našla »Republico«. Valovi so postali tako veliki, da je bila »Florida« spet v nevarno-

sti, da ne govorimo o tem, da je bilo sedaj mnogo težje in nevarneje premeščati potnike z »Republice« na ladje, ki so prihitele na pomoč. Sele zvečer je uspelo »Balticu« odvleči »Republico«. »Florida« pa je s svojimi stroji krenila proti New Yorku. Tri dni se je borila posadka, da reši ladjo, a je bilo vse zaman. Po 61 urah so »Republico« zapustili in nedolgo za tem se je potopila. Kakšna ironija: potopila se je 50 milj od New Yorka!

V torek, 26. januarja 1909. leta je velika množica ljudi prišla v newyorško pristanišče. Prišli so, da pozdravijo »Baltic« in »Florido«. Najtopleje pa so pozdravili Jamesa Binsa, radiotelegrafista, ki je prvič v zgodovini uporabil poziv na pomoč. Ta človek je pokazal svetu, kaj vse lahko napravi radiotelegrafist na morski površini.

Od teh dni je prešlo že 50 let. C. O. D. je postal popularni SOS. Danes ni na svetu več ladje, ki ne bi imela tudi radiotelegrafista. V teku 50 let je le-ta postal sestavni del ladje, kot sta n. pr. jabor ali sidro.

Raziskavanje nepoznanih predelov na Antarktiki

V kratkem bo znanstvena odprava v Združenih državah Amerike krenila v nepoznane predele Antarktičnega Oceana. Ta odprava bo osnovana v okviru novega programa znanstvenih raziskovanj na Antarktiki, ki ga bodo pričeli v oktobru. Program se sestoji iz 29 posebnih znanstvenih nalog, med katerimi vzbuja posebno pozornost proučevanje radioaktivnih padavin na Antarktiki.

Pred 50 leti se je na Atlantiku dogodila nesreča, ki je bila podobna tisti, v kateri se je potopila italijanska ladja »Andrea Doria«, le da takrat ni utonila italijanska ladja, ampak je utrpela nesrečo luksuzna ameriška potniška ladja »Republic« (levo), ki je iz New Yorka krenila s skupino bogatih potnikov na krožno potovanje po Sredozemlju. V gosti megli se ji je zaletela v bok »Floride«, ki je v Ameriko vozila 900 emigrantov iz Južne Italije. Podobno kot ob priliki udara »Dorie« in »Stockholma« je tudi na »Floridi« le manjša okvara (desno)

Režiser Joseph Mankiewicz, eden od hollywoodske »velike šestorice« daje poslednja navodila za snemanje kadra filma »Enkrat lani« nosilca glavni vlog Elizabeth Taylor in Montgomery Cliftu. Tlak še dolgo časa objavlja vest, da bo igralka zapustila film. Vsekakor, če se dogodi, da nastop v tem filmu ne bo uspel (igralka se več ne zadovoljuje s povprečnim uspehom, pomeni to konec njene kariere. V zadnjem času pa je Elizabeth Taylor pričela nastopati v zahtevnih Williamsovih delih, in to s velikim uspehom. Ekipa, s katero nastopa v zadnjem filmu, je prvovrstna. Režiser Mankiewicz sodi med najboljše in najsolidnejše hollywoodske režiserje. Montgomery Clift, njen partner je v vsakem pogledu izvrsten in popularen karakterni igralec, razen tega je bil že večkrat njen partner. Eno od glavnih vlog ima Katherine Hepburn, vsekakor ena od najbolj iskanih ameriških igralok stare generacije, eno od najvažnejših moških vlog pa igra mami igralec Barn Avj, ki se je v zadnjih letih prebil v prve vrste ameriških karakternih igralcev, posebno zaradi svojega nastopa v filmu »Ljubezna pod brest«, v katerem je igral s Sophio Loren.

Samo za izvršitev te naloge je namenjenih preko 3 milijone dolarjev.

Kot v preteklem mednarodnem geofizikalnem letu bo tudi letos komanda Ameriške mornarice skrbela za transport in bo trajal od oktobra do marca, organizacijo vseh teh odprav.

V času antarktičnega leta, ki bo delalo okrog 70 ameriških znanstvenikov, medtem ko bo prihodno zimo po marcu prišlo še 35 znanstvenikov.

Predstavnik za znanstvena raziskavanja Alan Waterman, ki vodi finansiranje teh odprav, je izjavil, da bodo ob priliki novih raziskovanj posvetili veliko več pozornosti kot prej, proučevanju geološkega sestava zemlje, flore in faune, kakor tudi izdelkom natančnih geografskih kart.

Prva ekspedicija ima nalogo, da se s dvema ledolomilcema prebije v popolnoma nepoznane predele Belinghausenovnega morja. Če bodo do tja prispeli, bodo znanstveniki v treh smereh raziskovali notranjost kopnega. Raziskovali bodo sestav zemlje pod ledom, na geografske karte pa bodo točno orisali profil obale. Ena ekspedicija bo odšla na Viktorijino zemljo. To je nepristopen predel, znan po strahovitih burjah in visokih gorskih vrhovih, ki dosežejo višino do 3000 metrov. Raziskovanje bodo člani odprave opravili z letali in helikopterji. Biologi bodo v nedavno odprtem Biološkem centru polarne postaje Mac Murdock intenzivno

Hollywood želi vrnitev Grace Kelly

Znani hollywoodski reporter Sidney Skolsky javlja, da je neka velika hollywoodska filmska družba, katere imena ni izdal, napotila v teh dneh najslavnejšega ameriškega komika Jerry Lewisa v Monako z nalogo, da pregovori Grace Kelly, da bo igrala glavno žensko vlogo v filmu »Sinderela«.

Skolsky trdi, da je Lewis že pred tem vodil s monakovsko pricerinjo razgovore, zato je sedaj prepričan, da se bo z njegovim odhodom v Monako, vsa stvar dobro uredila.

Po njegovih besedah je Lewis obljubil Grace Kelly vsa pravico za prikazovanje tega filma v Monaku. S tem se je, kot kaže, priključil dolgi vrsti hollywoodskim zvestim producentom, ki so poskušali in še poskušajo pridobiti princico, da bi se vrnila k svojemu umetniškemu poklicu.

ROMAN

II. del

60

Mimi Malenšek Konič

»Zdaj je, kar je in jaz ne morem ničesar več preprečiti,« si je rekel. »Vsak dan jih bom moral gledati, ko bodo prihajali semkaj delat, nikamor se jim ne bom mogel umakniti. Kakšen pekel, za božjo voljo! Tega vendar nisem zaslužil! In jaz bom v svojih vigincenih delal za Družbo, oni pa zase.«

Za trenutek je v njem vzklopela moč in zahotelo se mu je, da bi jim kljuboval in jih spravil na tla, kot je spravil Družbo. Pavle ne more pri tem nič izgubiti. Samo kovači se bodo spet razleteli na vse strani in se znova udinjali svojim prejšnjim gospodarjem. Pri Gašperinu bi ostalo, kakor je bilo. Pozneje, ko bi to dovršil, bi lahko Pavlu izročil vse premoženje, samo toliko bi si pridržal, da bi on in Ana ne bila odvisna od sinove milosti. Sicer pa leži v hranilnici dovolj denarja, nič jima ne bo manjkalo, čeprav bi živela še veliko let. V boju z zadrugo bi se slednjič pokazal tistega Dominika, pred katerim so trepetali skoro petindvajset let. To bi bil boj, vreden moža, čeprav morebiti poslednji. Potem, ko bi videl zadrugo na tleh in bi se Pavle spametoval, se lahko umakne.

Toda moč, ki ga je prevzela, je bila samo navidezna in on je to dobro čutil. Nič več ni bil zmožen lokavosti, brezobzirnosti in trdega odpora. Misel na boj z zadrugo je bila samo slepilo. Naj se bijejo z njo drugi, Herder, Hetori, Rotar, Majdnik, Hafner, Šmitek, dovolj jih je. On ne more več. Obnemogel je v večnem boju z drugimi in

s seboj. Slutil je, da bo zadruga napredovala, da bo šlo vse naprej brez njega in mimo njega.

Obrnil se je in odtaval na klop za vigincem, da bi bil sam s svojimi mislimi, ki so ga mučile, pa so mu bile le ljubše kot družba ljudi.

Na Rogovilčevem vrtu se je nagnetlo ljudi z vsega desnega brega Save. Prišli so kovači iz Kamne gorice, jamniški in njivški oglarji, sekači in tesarji iz Ljupnice in Dobrave, kmetje s Češnjice, Rovt in Oviš, žagarji in nakladači iz Podnarta in Prezrenj, vsi tisti, ki so živeli od lesa in železa. Po vsej »hosti« med Radovljico in Kranjem se je razvedelo, da so kovači ustanovili svojo zadrugo. Edno Kropa sama je bila razdeljena; nasprotniki zadruge so ostali doma in Filip Hetori je opoldne, kakor hitro je prišel iz farovža, sestavil ovadbo zaradi vloma v njegov vigenc. Potem je odšel po hišah, na videz spraševati svoje delavce, ki so bili priča dogodka, v resnici pa podžigat jih za pretep s kovači. Nikolaj dotlej ga niso videli v kovaških bajtah, zdaj pa je hodil od vrat do vrat in govoril o žandarjih in kazni, ki bo doletela vlomilce, zraven pa obetal pijačo vsem tistim, ki bi naklestili kovače. Ko je obredel ves Spodnji konec, ni bil niti malo zadovoljen s svojim početjem. Vedel je, da zadrugi lahko spravi žandarje za vrat, vedel je pa tudi, da bodo kazni majhne in da se ne splača drezati v to stvar. To, kar je pripravil zadruginikom jeze in nevšečnosti, je bila malenkost, skoro sram ga je bilo, ukvarjati se s takimi stvarmi. Glavni spopad je Družbo šele čakal. Takrat, ko se bo vnel boj za tržišče, bo treba pokazati vso spretnost, Kovači imajo močan adut v rokah: prodajali bodo

lahko ceneje kot Družba. Zato pa ne razumejo kupčije, nikogar ni, ki bi jim znal voditi posle. Grošelj jim s svojimi socialdemokratskimi nauki ne bo mogel pomagati in Pavle je premlad, premlado izkušeno, da bi zadrugi resnično koristil. Ko bi bil Dominik, kakršen je bil, bi čez leto dni ne bilo več sledu o zadrugi, ki so jo začeli s takim hruščem. Toda na Dominika se ni več zanesti. Kakršen je zdaj, je zmožen svoje deleže prodati vrag vraga, komu, morebiti celo kakemu tujcu in še sam stopiti k zadrugi. Rotar je grabeljiv bedak. Preostane edino Herder. On ne bo popustil.

Hetori je sredi popoldneva zapregel voz in se potegnil v Kamno gorico k Herderju. Spotoma je snoval članek, ki bi ga kazalo objaviti v časniku. Treba je prikazati kovaško zadrugo kot kužno leglo socialnodemokratske miselnosti. Grošlja je treba opisati kot pustolovskega klateža, ki se je vso mladost potikal po tujini in je zdaj speljal dokaj poštenih, prezaupljivih ljudi. Da, poštene, prezaupljive ljudi, ki so mu naselili... Tako bo na vse strani prav in nikjer ne bo zamere. Hetori je v mislih sestavil ves članek. Morebiti bi kazalo tudi kaj pripomniti o rovarjih, prežetih s tujim duhom, ki jim ni mar vbe in prezirajo cerkev. To bi vleklo. Članek se mora objaviti v katoliškem listu. V trgu je malo ljudi, ki berejo liberalne časnike. Najbolje bi se bilo o tem pomeniti z Jeršinovim Andrejem, on je spreten o takih stvareh. Ob vsaki prireditvi je poslal v Ljubljano domoljubno napihnen dopis. Stari Jeršin je sicer libealec, Andrej pravzaprav tudi, toda za štiri krone, ne, za dve kroni bi Andrej napisal dolg in zanimiv članek. Če ne bo eden dovolj, lahko napiše drugega, tretjega, vse dokler ne bodo ljudje začeli gledati zadruginikov kot izobčence.